

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

PS-NKPS.431.6.15.2025.USz

Pan
Andrzej Mańkowski
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
we Wrocławiu
ul. Strzegomska 6
53-611 Wrocław

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Do podpisanego w dniu 11 lipca 2025 r. protokołu nie wniesiono zastrzeżeń.

Wrocław, 31 lipca 2025 r.

I. Informacje organizacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Andrzej Mańkowski zatrudniony na stanowisku Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu od dnia 30 marca 2022 r., wcześniej na stanowisku Zastępcy Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej ds. Osób z Niepełnosprawnością i Świadczeń Rodzinnych od dnia 1 czerwca 2015 r.
Zakres kontroli	Realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz zgodność zatrudniania z wymogami kwalifikacyjnymi. Okres objęty kontrolą: od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 4 marca 2025 r.
Podstawa prawna kontroli	1. art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ² , 2. § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej ³ . Plan kontroli na I półrocze 2025 r. (KO-KZ.430.9.2024.MK) zatwierdzony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 20 grudnia 2024 r. wraz z aneksami
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych	od dnia 4 marca 2025 r. do 16 czerwca 2025 r.
Kontrolerzy	1. Urszula Szczebłowska – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przewodniczący zespołu, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.90.2025.USZ z dnia 20 lutego 2025 r., 2. Helena Sławska – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, kontroler, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.91.2025.USZ z dnia 20 lutego 2025 r.,

¹ dalej „Ośrodek” lub „MOPS”

² t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm., dalej „ustawa o pomocy społecznej” lub „ustawa”

³ Dz. U. z 2020 r., poz. 2285 ze zm., dalej „rozporządzenie w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej”

3. **Monika Broniszewska** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, kontroler, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.92.2025.USZ z dnia 20 lutego 2025 r.,
4. **Krzysztof Jakubowski** – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, kontroler, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.93.2025.USZ z dnia 20 lutego 2025 r.,
5. **Agnieszka Kukuryka-Szymuś** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, kontroler, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.94.2025.USZ z dnia 20 lutego 2025 r.,
6. **Anita Denes-Ziemkiewicz** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, kontroler, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.95.2025.USZ z dnia 20 lutego 2025 r.,
7. **Małgorzata Staszczak** – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, kontroler, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.96.2025.USZ z dnia 20 lutego 2025 r.

(dowód: akta kontroli, str. 19-32)

II. Ocena kontrolowanej jednostki

W okresie objętym kontrolą odpowiedzialność za realizację zadań ponosi Pan Andrzej Mańkowski – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu.

W wyniku kontroli poszczególnych zagadnień, w oparciu o oceny cząstkowe badanych obszarów, działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

III. Ustalenia kontroli

W toku kontroli przeprowadzonej w okresie od dnia 4 marca do dnia 29 kwietnia 2025 r. w MOPS we Wrocławiu ustalono, co następuje.

Gmina Miejska realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 16a, 18, 19 i 20 ustawy o pomocy społecznej, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz usług sąsiedzkich (pkt 11),
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- udzielenia pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Dyrektor MOPS we Wrocławiu na podstawie Upoważnienia Nr 303/I/JO/22 Prezydenta Wrocławia z dnia 30 marca 2022 r. wydaje decyzje administracyjne w zakresie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, o którym mowa w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych⁴.

Zadanie z art. 17 ust. 1 pkt 7 ustawy o pomocy społecznej dotyczące przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom

⁴ t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 146 ze zm., dalej „ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej”

bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, nie było realizowane. Dyrektor Ośrodka wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą wpłynął tylko 1 wniosek, który został rozpatrzony negatywnie, ponieważ klient za pobyt w szpitalu zapłacił we własnym zakresie i chciał zwrotu kosztów poniesionych za leczenie.

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 8 i 9 ustawy o pomocy społecznej również nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie było zdiagnozowanych potrzeb oraz złożonych wniosków o udzielenie pomocy w formie:

- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9).

Gmina Miejska Wrocław realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3, 3a, 3b, 4 i 5 ustawy o pomocy społecznej, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowania do nich osób wymagających opieki (pkt 3),
- opracowania i realizacji projektów socjalnych (pkt 3a),
- przyznawania i realizacji usług wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej (pkt 3b),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach (pkt 5).

Gmina nie realizuje zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej dotyczącego przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze, gdyż jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka, w okresie objętym kontrolą brak było wniosków o udzielenie wsparcia w tym zakresie.

Zadanie z art. 17 ust. 2 pkt 2a ustawy o pomocy społecznej w zakresie organizowania i świadczenia usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich realizowane było tylko w 2024 r. W roku 2025 (do dnia kontroli) nie było realizowane, gdyż nie wpłynął żaden wniosek o taką pomoc.

Gmina Miejska Wrocław realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 5, 6, 9 i 10 ustawy o pomocy społecznej, dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- prowadzenia i rozwijania infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 5),

- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9),
- zapewnienia utrzymania oraz rozwoju systemu teleinformatycznego, a także sporządzania sprawozdawczości i przekazywania jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 10).

Zadanie z art. 18 ust. 1 pkt 7 ustawy o pomocy społecznej dotyczące przyznawania i wypłacania zasiłków celowych cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a było realizowane tylko w 2024 r., w roku 2025 (do dnia kontroli) nie było realizowane gdyż nie wpłynął żaden wniosek. Natomiast udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a nie było realizowane w okresie objętym kontrolą z uwagi na brak informacji o potrzebach i złożonych wnioskach w tym zakresie.

Zadanie z art. 18 ust. 1 pkt 8 ustawy o pomocy społecznej dotyczące przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie było realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka, w okresie objętym kontrolą na terenie Gminy nie było wniosków/potrzeb o ww. formy pomocy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu koordynuje realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

W kontrolowanym okresie Dyrektor MOPS we Wrocławiu nie wytaczał powództw o roszczenia alimentacyjne na rzecz obywateli, ale pracownicy socjalni udzielali informacji w tym zakresie (art. 110 ust. 5 ustawy).

W okresie objętym kontrolą, Ośrodek w dwóch przypadkach skierował wnioski o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami, tj. do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności (art. 110 ust. 6 ustawy). Ponadto Ośrodek udostępniał na bieżąco druki i udzielał informacji o możliwości składania wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności.

Dyrektor MOPS we Wrocławiu składał Radzie Miejskiej coroczne sprawozdania z działalności jednostki oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

W okresie objętym kontrolą Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu realizował wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł, o którym mowa w art. 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa⁵ oraz przyznawał: posiłki dla dzieci i młodzieży, zasiłki stałe, składki zdrowotne, zasiłki celowe, zasiłki specjalne celowe, kierował do domu pomocy społecznej i do domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, a także sprawiał pogrzeby dla obywateli Ukrainy.

⁵ t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 337 ze zm., dalej „specustawa”

MOPS we Wrocławiu w okresie objętym kontrolą nie udzielał bezpłatnej pomocy psychologicznej dla obywateli Ukrainy z uwagi na brak zgłoszeń.

Dyrektor, Zastępcy Dyrektora MOPS we Wrocławiu, Kierownik Dziennego Domu Pomocy przy ul. Litewskiej i starszy specjalista pracy socjalnej-koordynator - osoba kierująca Ośrodkiem Wsparcia spełniają odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiadają wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Natomiast osoba zatrudniona na stanowisku Kierownika Dziennego Domu Pomocy „Na Ciepłej” nie spełnia wymogów art. 122 ust. 1 ustawy, tj. nie posiada specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać, co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Jednostką organizacyjną pomocy społecznej w myśl art. 6 pkt 5 ustawy jest regionalny ośrodek polityki społecznej, powiatowe centrum pomocy rodzinie, ośrodek pomocy społecznej, centrum usług społecznych – w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych⁶ dom pomocy społecznej, placówka specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, ośrodek wsparcia i ośrodek interwencji kryzysowej.

Mając na uwadze powyższe osoba wskazana w protokole, aby nadal zajmować stanowisko Kierownika Dziennego Domu Pomocy, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, powinna posiadać ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia w wys. 400 zł miesięcznie wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywali pracownicy socjalni realizujący pracę socjalną lub przeprowadzający rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą jednostki. Dodatek ten nie jest uwzględniany przy obliczaniu wysokości wynagrodzenia pracownika zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę⁷. W aktach osobowych pracowników socjalnych MOPS znajdowały się stosowne dokumenty potwierdzające przyznanie tego dodatku (w przypadku pracowników socjalnych terenowych) oraz podpisane zakresy czynności, uprawnień i obowiązków.

W toku czynności kontrolnych w zakresach czynności i odpowiedzialności służbowej osób zatrudnionych na stanowiskach pracowników socjalnych stwierdzono, że:

- 1) Do podstawowych obowiązków jednej osoby (wskazanej w protokole) zatrudnionej w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pracownika socjalnego, zgodnie z zakresem czynności i odpowiedzialności służbowej, nie należy realizacja zadań pracownika socjalnego określonych w art. 119 ustawy o pomocy społecznej.
- 2) 29 osób (wskazanych w protokole) zostało zatrudnionych na stanowisku: pracownik socjalny/starszy pracownik socjalny/specjalista pracy socjalnej/starszy specjalista pracy socjalnej, mimo, że z ich zakresu czynności i odpowiedzialności służbowej nie wynika realizacja zadań pracownika socjalnego wskazanych w art. 119 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

⁶ Dz. U. 2019 r. poz. 1818

⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 2207 ze zm.

3) 5 osób (wskazanych w protokole) zostało zatrudnionych na stanowisku starszy pracownik socjalny ds. administracyjnych/specjalista pracy socjalnej ds. administracyjnych/starszy specjalista pracy socjalnej ds. administracyjnych, mimo, że w ustawie o pomocy społecznej i w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych⁸ nie wskazano takich stanowisk. Ponadto do podstawowych obowiązków Ww. osób nie należy realizacja zadań pracownika socjalnego określonych w art. 119 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

W odniesieniu do powyższych ustaleń należy wskazać, że do podstawowych zadań pracownika socjalnego zgodnie z art. 119 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, należy w szczególności:

- 1) praca socjalna;
 - 1a) przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych;
- 2) dokonywanie analizy, diagnozy i oceny zjawisk indywidualnych i społecznych, a także formułowanie opinii w zakresie zapotrzebowania na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń;
- 3) udzielanie informacji, wskazówek, porad i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom, rodzinom, grupom i społecznościom, które dzięki tej pomocy będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy będące przyczyną ich trudnej sytuacji lub zaspokajać niezbędne potrzeby życiowe;
- 4) pomoc w uzyskaniu dla osób lub rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej specjalistycznego poradnictwa, terapii lub innych form pomocy w zakresie możliwości rozwiązywania problemów przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe;
- 5) udzielanie pomocy zgodnie z zasadami etyki zawodowej;
- 6) pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie działań samopomocowych w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, grup i środowisk społecznych;
- 7) współpraca i współdziałanie z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczania problemów oraz skutków negatywnych zjawisk społecznych, łagodzenie konsekwencji ubóstwa;
- 8) inicjowanie nowych form pomocy osobom i rodzinom mającym trudną sytuację życiową oraz inspirowanie powołania instytucji świadczących usługi służące poprawie sytuacji takich osób i rodzin;
- 9) współuczestniczenie w inspirowaniu, opracowaniu, wdrożeniu oraz rozwijaniu regionalnych i lokalnych programów pomocy społecznej ukierunkowanych na podniesienie jakości życia;
- 10) inicjowanie lub współuczestniczenie w działaniach profilaktycznych nakierowanych na zapobieganie lub łagodzenie problemów społecznych.

Tym samym ustawodawca określił „*pewne minimum*”, które powinni realizować pracownicy socjalni w ramach czynności zawodowych przypisanych do tego stanowiska pracy. Owszem, możliwe jest wykonywanie przez nich innych zadań mieszczących się w obszarze szeroko rozumianej pomocy społecznej, ale przy jednoczesnej realizacji obowiązków wpisanych w ww. przepis prawa.

Z uwagi na fakt, że wymienieni wyżej pracownicy socjalni, zgodnie z obowiązującymi na dzień kontroli zakresami czynności uprawnień i obowiązków realizowali głównie zadania przypisane pracownikom administracyjnym, tj. czynności kancelaryjno-administracyjne, księgowe, budżetowe czy też zajmowali się obsługą sekretariatu nie można bezspornie stwierdzić, że realizowali podstawowe zadania pracownika socjalnego, o których mowa w wyżej powołanym art. 119 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Ponadto należy podkreślić, że zakres czynności i odpowiedzialności pracownika socjalnego powinien być adekwatny do zajmowanego stanowiska, tym bardziej, że stanowi punkt odniesienia

⁸ (Dz. U. z 2024 r. poz. 1638 ze zm.) dalej „rozporządzenie w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych”

dla organów kontroli, w tym również dla Wojewody. Jego treść określa nie tylko obowiązki, ale stanowi również o ewentualnych uprawnieniach wynikających, chociażby na gruncie ustawy o pomocy społecznej, z art. 121.

Zaznaczyć należy również, że powyższa praktyka (taki sposób sporządzania zakresów czynności) może rodzić wątpliwości, co do zasadności zatrudnienia tych osób na stanowisku pracownika socjalnego, co w konsekwencji ma też wpływ na poszczególne stopnie awansu zawodowego, o których mowa w art. 121 b ust. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje obszar Miasta Wrocławia zamieszkały przez 672 882 mieszkańców, w tym 3 984 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2024 r.) i 2 784 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną (stan na dzień 4 marca 2025 r.). Na dzień kontroli Ośrodek nie podał liczby mieszkańców Miasta, gdyż jak poinformował Dyrektor MOPS takich danych nie uzyskano z Urzędu Statystycznego we Wrocławiu - zgodnie z Programem badań statystycznych statystyki publicznej, wprowadzanym corocznie rozporządzeniem Rady Ministrów, dane demograficzne zbierane są z częstotliwością półroczną.

Na dzień 31 grudnia 2024 r. w MOPS we Wrocławiu zatrudnionych było 273 (273 etaty) pracowników socjalnych, w tym 213 (213 etatów) pracowników socjalnych terenowych, a na dzień kontroli 277 (277 etatów) pracowników socjalnych, w tym 222 (222 etaty) pracowników socjalnych terenowych.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy, ośrodek pomocy społecznej, (...) zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że ośrodek pomocy społecznej, (...) centrum usług społecznych zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

W przypadku MOPS we Wrocławiu powyższy wskaźnik jest spełniony w stosunku do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

IV. Pozostałe informacje i zalecenia pokontrolne

W sprawdzonych sprawach dotyczących udzielania schronienia stwierdzono, że:

1. W niżej wymienionych sprawach dotyczących udzielenia pomocy w formie schronienia w schronisku dla osób bezdomnych w załączonych do akt sprawy ocenach realizacji działań ustalonych w kontrakcie socjalnym w części I wpisywano „Kontrakt został zrealizowany”, a w części I pkt 1 zaznaczano wpis o treści „Kontrakt socjalny jest realizowany zgodnie z ustaleniami – nie wymaga dokonywania zmian”. Ponadto w niektórych, wskazanych niżej sprawach pomimo wpisu w części I „Kontrakt został zrealizowany” wpisywano w części III zatytułowanej „Ocena realizacji zmian wprowadzonych do kontraktu socjalnego” datę dokonania kolejnej oceny. Powyższe dotyczy następujących spraw:
 - nr 1 (D.Ś.) – ocena z dnia 31.12.2024 r.,
 - nr 2 (A.W.) – ocena z dnia 31.12.2024 r.,
 - nr 4 (W.M.) – ocena z dnia 31.12.2024 r.,
 - nr 6 (E.M.) – ocena z dnia 31.12.2024 r.,

- nr 9 (Sz.Sz.) – ocena z dnia 30.09.2024 r., w której dodatkowo w części III zatytułowanej „Ocena realizacji zmian wprowadzonych do kontraktu socjalnego” wpisano datę 31.12.2024 r. i ocena z dnia 31.12.2024 r.,
- nr 10 (G.L.) – ocena z dnia 30.06.2024 r., w której dodatkowo w części III zatytułowanej „Ocena realizacji zmian wprowadzonych do kontraktu socjalnego” wpisano datę 31.12.2024 r.,
- nr 11 (P.K.) – ocena z dnia 30.06.2024 r. i 31.12.2024 r.,
- nr 12 (A.M.) – ocena z dnia 30.06.2024 r., w której dodatkowo w części III zatytułowanej „Ocena realizacji zmian wprowadzonych do kontraktu socjalnego” wpisano datę 31.12.2024 r. i ocena z dnia 31.12.2024 r.,
- nr 13 (A.M.) – ocena z dnia 31.12.2024 r.,
- nr 14 (R.K.) – ocena z dnia 30.06.2024 r., w której dodatkowo w części III zatytułowanej „Ocena realizacji zmian wprowadzonych do kontraktu socjalnego” wpisano datę 31.12.2024 r. i ocena z dnia 31.12.2024 r.

2. W niżej wymienionych sprawach dotyczących udzielenia pomocy w formie schronienia w schronisku dla osób bezdomnych w załączonych do akt sprawy ocenach realizacji działań ustalonych w kontrakcie socjalnym w części I o tytule „Ocena dokonana przez strony oraz wnioski z realizacji poszczególnych postanowień kontraktu socjalnego ustalonych w dniu...” wpisywano datę sporządzenia oceny lub nie wpisywano żadnej daty. Pozycja ta dotyczy wskazania daty postanowień kontraktu socjalnego. Powyższe dotyczy następujących spraw:

- nr 1 (D.Ś) – ocena z dnia 4.11.2024 r. i 31.12.2024 r.,
- nr 2 (A.W.) – ocena z dnia 11.09.2024 r. i 31.12.2024 r.,
- nr 3 (B.D.) – ocena z dnia 5.01.2024 r., 30.06.2024 r., 1.07.2024 r. i 31.12.2024 r.,
- nr 4 (W.M.) – ocena z dnia 18.09.2024 r. i 31.12.2024 r.,
- nr 6 (E.M.) – ocena z dnia 1.07.2024 r. i 1.10.2024 r.,
- nr 11 (P.K.) – ocena z dnia 4.07.2024 r. i 31.12.2024 r.,
- nr 12 (A.M.) – ocena z dnia 1.07.2024 r. i 31.12.2024 r.,
- nr 13 (A.M.) – ocena z dnia 1.07.2024 r. i 31.12.2024 r.,
- nr 14 (R.K.) – ocena z dnia 4.07.2024 r. i 31.12.2024 r.

W odniesieniu do obydwu wskazanych wyżej nieprawidłowości wskazać należy, że zgodnie z art. 6 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej kontrakt socjalny jest pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. Zawierany jest w celu określenia sposobu współdziałania pracownika socjalnego z osobą/rodziną znajdującą się w trudnej sytuacji życiowej. Jego celem jest wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Powyższe wynika z treści art. 108 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Narzędzie to z jednej strony umożliwia samookreślanie się klientów, z drugiej ma chronić indywidualność i rozwijać umiejętności podopiecznych, m.in. takie jak udział w dyskusji, negocjacje, dokonywanie wyborów, angażowanie się i podejmowanie decyzji. Oparty powinien być na zasadzie partnerstwa. Nie oznacza to, że obie strony dysponują takim samym zasobem wiedzy, ale ważnym jest, że podejmują wspólne działania w szeroko rozumianym, dobrym „interesie strony”. Pracownik socjalny ma traktować klienta jako partnera w procesie rozwiązywania problemów. Dlatego też ważnym jest, aby kontrakt socjalny został sporządzony rzetelnie, był jednoznaczny w odniesieniu do wpisanych w nim treści. Nie może powodować niedomówień i przyczyniać się do różnej interpretacji dokonanych w nim wpisów. Powyższe służy obydwu stronom, szczególnie w późniejszej ocenie realizacji postanowień zawartych w kontrakcie socjalnym. Tym bardziej, że w świetle art. 75 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r.

kodeks postępowania administracyjnego⁹ jest dowodem w postępowaniu administracyjnym, zatem winien być sporządzony z należytą dokładnością i starannością. Nie powinno dochodzić do sytuacji, kiedy zawiera dwuznaczne, a nawet sprzeczne wpisy lub nie zawiera wpisów we wszystkich wymaganych pozycjach. Kontrakt powinien być uzupełniony o elementy ustalone i wypracowane podczas rozmowy z klientem, dostosowane do jego indywidualnej sytuacji, m. in. zgodnie ze wskazaniem zawartymi w przypisach na wzorze kontraktu socjalnego stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego¹⁰.

3. W sprawie nr 2 (A.W.) nie dokonano oceny realizacji działań ustalonych w kontrakcie socjalnym zawartym w dniu 22.07.2024 r. w terminie w nim określonym, tj. w terminie do 22.08.2024 r. Ocena sporządzona została dopiero w dniu 11.09.2024 r.
4. W sprawie nr 6 (E.M.) nie dokonano oceny realizacji zmian wprowadzonych do kontraktu socjalnego w terminie wskazanym w sporządzonej w dniu 8.01.2024 r. ocenie realizacji działań ustalonych w kontrakcie socjalnym, tj. w terminie do 31.03.2024 r. Ocena nastąpiła dopiero w dniu 1.07.2024 r.

W odniesieniu do obydwu wyżej wymienionych nieprawidłowości wskazać należy, jak już wyżej pisano, że kontrakt socjalny zgodnie z art. 6 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej jest pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. Stronami tej umowy są pracownik socjalny i osoba/rodzina znajdujący się w trudnej sytuacji życiowej. Zawarte w kontrakcie cele i podejmowane działania wiążą nie tylko Klienta, ale również pracownika socjalnego. Jeśli zatem, w uzgodnieniu z Klientem zaplanowano dokonanie oceny na pewien konkretny, określony termin, to powinna być ona sporządzona z zachowaniem tego terminu. Pozwoli to na właściwy monitoring sytuacji i aktywności Klienta oraz na ewentualne wprowadzenie zmian, które przyczynią się do realizacji określonych celów i tym samym do poprawy sytuacji osoby/rodziny. Ocena jest też zgodnie z art. 75 § 1 k.p.a. dowodem w postępowaniu administracyjnym, na którym mogą opierać się ewentualne zmiany planu pomocy osobie/rodzinie, czy też ograniczenia tej pomocy. Podpisana przez obydwie strony jest materiałem dowodowym w sytuacji powstania jakichkolwiek roszczeń.

W zakresie realizacji zadań dotyczących potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych stwierdzono:

1. Kopie wszystkich skontrolowanych decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej w Zespole Terenowej Pracy Socjalnej nr 6 nie zostały dostarczone w terminie 7 dni od dnia ich wydania do Narodowego Funduszu Zdrowia.

Zgodnie z art. 54 ust. 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej, w przypadku wydania decyzji potwierdzającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej wójt (burmistrz, prezydent) gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy jest obowiązany dostarczyć w terminie 7 dni od dnia jej wydania, kopię tej decyzji do NFZ. Obowiązek taki ciąży również na kierowniku ośrodka pomocy społecznej, którego na podstawie art. 54 ust. 11 ww. ustawy wójt (burmistrz, prezydent) gminy upoważnił do wydawania w jego imieniu decyzji w powyższym zakresie.

⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 572 ze zm, dalej „k.p.a.” lub „kodeks”

¹⁰ (Dz. U. z 2010 r., Nr 218, poz. 1439), dalej „rozporządzenie w sprawie wzoru kontraktu socjalnego”.

W sprawdzonych sprawach dotyczących udzielania pomocy w formie usług opiekuńczych stwierdzono, że:

1. W niżej wymienionych sprawach rozpoczęto realizację wskazanych decyzji administracyjnych przed ich doręczeniem, tj.:
 - w sprawie nr 6 (L.R.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/001154/2024 z dnia 26.03.2024 r. została doręczona stronie w dniu 9.05.2024 r., jej realizacja rozpoczęła się w dniu 1.04.2024 r., a decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/002984/2024 z dnia 16.09.2024 r. została doręczona stronie w dniu 14.10.2024 r., jej realizacja rozpoczęła się w dniu 1.10.2024 r.;
 - w sprawie nr 7 (K.G.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/002777/2024 z dnia 27.08.2024 r. została doręczona stronie w dniu 12.09.2024 r., jej realizacja rozpoczęła się w dniu 27.08.2024 r.;
 - w sprawie nr 8 (K.R.-N.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/003355/2024 z dnia 16.10.2024 r. została doręczona stronie w dniu 14.11.2024 r., jej realizacja rozpoczęła się w dniu 23.10.2024 r.;
 - w sprawie nr 11 (U.I.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/003520/2024 z dnia 8.11.2024 r. została doręczona stronie w dniu 10.12.2024 r., jej realizacja rozpoczęła się w dniu 12.11.2024 r.;
 - w sprawie nr 12 (I.C.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/001131/2024 z dnia 5.04.2024 r. została doręczona stronie w dniu 2.05.2024 r., jej realizacja rozpoczęła się w dniu 11.04.2024 r.
2. W niżej wymienionych sprawach rozpoczęto realizację wskazanych decyzji administracyjnych przed ich wydaniem, tj.:
 - w sprawie nr 1 (M.B.) – realizację decyzji MOPS/DUOO/USŁOP/003603/2024 z dnia 19.11.2024 r. rozpoczęto w dniu 24.10.2024 r.;
 - w sprawie nr 4 (Cz.M.) – realizację decyzji MOPS/DUOO/USŁOP/001937/2024 z dnia 23.04.2024 r. rozpoczęto w dniu 2.04.2024 r.;
 - w sprawie nr 5 (K.S.) – realizację decyzji MOPS/DUOO/USŁOP/001508/2024 z dnia 19.04.2024 r. rozpoczęto w dniu 1.04.2024 r., a decyzji MOPS/DUOO/USŁOP/003265/2024 z dnia 4.10.2024 r. w dniu 1.10.2024 r.;
 - w sprawie nr 6 (L.R.) – realizację decyzji MOPS/DUOO/USŁOP/000230/2024 z dnia 24.01.2024 r. rozpoczęto w dniu 13.01.2024 r.;
 - w sprawie nr 9 (T.K.) – realizację decyzji MOPS/DUOO/USŁOP/000467/2024 z dnia 15.02.2024 r., rozpoczęto w dniu 25.01.2024 r., a decyzji MOPS/DUOO/USŁOP/002016/2024 z dnia 10.04.2024 r. w dniu 2.04.2024 r.;
 - w sprawie nr 10 (Z.M.) – realizację decyzji MOPS/DUOO/USŁOP/001383/2024 z dnia 9.04.2024 r. rozpoczęto w dniu 2.04.2024 r.
3. W niżej wymienionych sprawach decyzje administracyjne zmieniające odpłatność lub liczbę godzin przyznanych usług nie zostały nadane niezwłocznie po ich wydaniu, tj.:
 - w sprawie nr 1 (M.B.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/000488/2025 z dnia 29.01.2025 r. została nadana w dniu 20.02.2025 r.;
 - w sprawie nr 3 (S.S.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/000953/2025 z dnia 3.02.2025 r. została nadana w dniu 27.02.2025 r.;
 - w sprawie nr 4 (Cz.M.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/000420/2025 z dnia 3.02.2025 r. została nadana w dniu 11.02.2025 r.;
 - w sprawie nr 5 (K.S.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/001202/2025 z dnia 18.02.2025 r. została nadana w dniu 6.03.2025 r.;

- w sprawie nr 6 (L.R.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/002983/2024 z dnia 16.09.2024 r. została nadana w dniu 4.10.2024 r., a decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/003771/2024 z dnia 6.12.2024 r. została nadana w dniu 30.12.2024 r.;
- w sprawie nr 10 (Z.M.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/000544/2025 z dnia 24.01.2025 r. została nadana w dniu 18.02.2025 r.
- w sprawie nr 11 (U.I.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/000407/2025 z dnia 20.01.2025 r. została nadana w dniu 12.02.2025 r.;
- w sprawie nr 12 (I.C.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/003049/2024 z dnia 2.10.2024 r. została nadana w dniu 15.10.2024 r.;
- w sprawie nr 14 (M.W.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/001633/2024 z dnia 17.04.2024 r. została nadana w dniu 16.05.2024 r.;
- w sprawie nr 15 (I.B.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/001227/2024 z dnia 11.04.2024 r. została nadana w dniu 7.05.2024 r., a decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/000535/2025 z dnia 20.01.2025 r. została nadana w dniu 20.02.2025 r.

W odniesieniu do wszystkich trzech wyżej opisanych nieprawidłowości wskazać należy, że decyzja administracyjna, aby weszła do obrotu prawnego musi zostać doręczona stronie lub ogłoszona stronie. Decyzja niedoręczona i nieogłoszona traktowana jest jako akt pozorny, który nie leży w sferze prawa i nie wywołuje żadnych skutków prawnych. Tym samym nie może być przedmiotem odwołania ani wniosku, np. o jej uzupełnienie lub też sprostowanie. Nie wiąże żadnej ze stron postępowania administracyjnego. Dlatego też znaczącym jest, aby była doręczona stronie niezwłocznie po jej wydaniu i przed terminem, albo najpóźniej w dniu terminu (przy nadaniu jej rygoru natychmiastowej wykonalności) zdarzenia, w odniesieniu, do którego stanowi o prawach i obowiązkach strony. Wyjątkiem od tej zasady może być sytuacja, w której szczególne przepisy prawa dopuszczają taką możliwość, np. gdy przyznanie pomocy następuje w oparciu o art. 50a ustawy o pomocy społecznej, co nie miało miejsca w poddanych kontroli sprawach. Kwestie doręczenia i odbioru decyzji regulują przepisy art. 39 i następne k.p.a., które nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące.

Zaznaczyć należy również, że właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Ponadto zgodnie z treścią art. 110 § 1. k.p.a. organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej.

4. W niżej wymienionych sprawach w rozstrzygnięciu wskazanych decyzji administracyjnych nie wskazywano stronie wysokości odpłatności (zarówno kwotowej, jak i procentowej) za jedną godzinę świadczonych usług wynikającej z § 4 Uchwały nr XXXI/687/12 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 13 września 2012 r. (ze zm.) tylko orzekano o obniżeniu kwoty odpłatności, tj.:
 - w sprawie nr 5 (K.S.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/003265/2024 z dnia 4.10.2024 r. oraz decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/001202/2025 z dnia 18.02.2025 r.;
 - w sprawie nr 6 (L.R.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/000230/2024 z dnia 24.01.2024 r., decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/001154/2024 z dnia 26.03.2024 r. oraz decyzja MOPS/DUOO/USŁOP/002984/2024 z dnia 16.09.2024 r.

W odniesieniu do opisanej wyżej nieprawidłowości wskazać należy, że art. 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się, m. in. rozstrzygnięcie, które jest jednym z najważniejszych składników decyzji administracyjnej. Wynika to z władczego charakteru aktu administracyjnego, który kształtuje prawa i obowiązki strony i musi w związku z tym być jednoznaczny, precyzyjny i zgodny z przepisami, m.in. aktów prawa miejscowego, którymi są Uchwały Rady Miejskiej Wrocławia. Obowiązek taki wynika z podstawowych zasad postępowania administracyjnego, w tym z zasady praworządności (art. 6 k.p.a.), jak i zasady pogłębiania zaufania do organów państwa (art. 8 k.p.a.). Rozstrzygnięcie będące treścią decyzji winno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub, jakie obowiązki zostały na stronę nałożone, (np., w jakiej wysokości i w jaki sposób została ustalona wysokość wyniku) oraz ewentualnie, jakie zwolnienia z obowiązków i w jakim zakresie zostały zastosowane. Służy temu chociażby wskazanie pełnego kosztu 1 godziny usługi opiekuńczej wynikającego z aktu prawa miejscowego, od którego nalicza się faktyczną odpłatność strony. Tylko, bowiem spełnienie powyższej przesłanki może zostać potraktowane jako należyte zrealizowanie przez organ (podmiot wydający decyzję) normy art. 8 k.p.a.

Organ nadzoru nie kwestionuje zasadności zwolnienia częściowego lub całkowitego Strony z ponoszenia odpłatności, ale stoi na stanowisku, że w rozstrzygnięciu decyzji administracyjnej należy orzekać o wysokości odpłatności, wynikającej z kwoty stanowiącej koszt podstawowy 1 godziny usługi wynikającej z Uchwały Rady Miejskiej, a dopiero po wskazaniu tej odpłatności orzekać o częściowym zwolnieniu z opłat. Ma to szczególne znaczenie dla zachowania przejrzystości rozstrzygnięcia decyzji administracyjnej w sytuacjach chociażby zmiany sytuacji dochodowej osoby/rodziny o kwotę przekraczającą 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub osoby w rodzinie, czy też zmian przepisów prawa, chociażby ustawowych kryteriów dochodowych.

W odniesieniu do złożonych przez Dyrektora MOPS wyjaśnień wskazać należy, że rozstrzygnięcia organu II instancji nie są przepisami prawa powszechnie obowiązującego. Dotyczą i rozstrzygają w indywidualnych, konkretnych sprawach, w odniesieniu do udokumentowanych w toku prowadzonego w nich postępowania administracyjnego okoliczności i udowodnionych faktów.

W sprawdzonych sprawach dotyczących udzielania pomocy w formie usług sąsiedzkich stwierdzono, że:

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach dotyczących przyznania usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich realizację świadczenia rozpoczęto przed wydaniem decyzji.

W odniesieniu do opisanej nieprawidłowości, analogicznie jak w sprawach usług opiekuńczych wskazać należy, że decyzja administracyjna, aby weszła do obrotu prawnego musi zostać doręczona stronie lub ogłoszona stronie. Decyzja niedoręczona i nieogłoszona traktowana jest jako akt pozorny, który nie leży w sferze prawa i nie wywołuje żadnych skutków prawnych. Tym samym nie może być przedmiotem odwołania ani wniosku, np. o jej uzupełnienie lub też sprostowanie. Nie wiąże żadnej ze stron postępowania administracyjnego. Dlatego też znaczącym jest, aby była doręczona stronie niezwłocznie po jej wydaniu i przed terminem, albo najpóźniej w dniu terminu (przy nadaniu jej rygoru natychmiastowej wykonalności) zdarzenia, w odniesieniu, do którego stanowi o prawach i obowiązkach strony. Wyjątkiem od tej zasady może być sytuacja, w której szczególne przepisy prawa dopuszczają taką możliwość. Kwestie doręczenia i odbioru decyzji regulują przepisy art. 39 i następne k.p.a., które nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące.

Zaznaczyć należy również, że właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem o skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Ponadto, zgodnie z treścią art. 110 § 1. k.p.a., organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej.

W toku czynności kontrolnych sprawdzono dokumentację w zakresie kierowania i ustalania odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia dla osób w kryzysie stwierdzono, że:

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach w podstawie prawnej i uzasadnieniu prawnym przywołano art. 48, art. 48a ust.1 i ust. 2, art. 51 ust. 5, art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej, które odnoszą się do udzielenia tymczasowego schronienia, a nie kierowania do ośrodka wsparcia. Ponadto w uzasadnieniu zawierano m. in. zapis: *„Stosownie do treści art. 48a ust. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych albo schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi”*.

Artykuł 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się, m. in. podstawa prawna oraz uzasadnienie faktyczne i prawne. Pierwszy z wymienionych elementów powinien zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw wydania decyzji administracyjnej, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji. Natomiast uzasadnienie winno wyjaśniać podstawę prawną decyzji. Dlatego też należy przywoływać w nim treść przepisów prawa, które legły u podstaw wydania decyzji. Powyższe służy temu, aby Strona dowiedziała się, dlaczego z prawnego punktu widzenia zapadło takie, a nie inne rozstrzygnięcie organu.

2. W poniższych sprawach odpłatność za pobyt w ośrodku wsparcia ustalono jak za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych. W uzasadnieniu poniższych decyzji wskazywano: *„Osoby bezdomne skierowane do schroniska dla osób bezdomnych albo schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi zobowiązane są do ponoszenia opłaty, przy czym, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego, opłata nie może być wyższa niż 30% dochodu osoby samotnie gospodarującej lub dochodu na osobę w rodzinie osoby skierowanej do schroniska dla osób bezdomnych”*:
 - sprawa nr 2 (R.D.) – decyzja Nr MOPS/ZOBU/DDPS/000644/2024 z dnia 4.12.2024 r.
 - sprawa nr 5 (W.K.) – decyzja Nr MOPS/ZOBU/DDPS/000086/2024 z dnia 2.02.2024 r. oraz Nr MOPS/ZOBU/DDPS/000179/2024 z dnia 18.03.2024 r.

W obu przypadkach odpłatność ustalono w oparciu o § 7 Uchwały Nr LIV/1476/22 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 23 czerwca 2022 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia oraz mieszkaniach chronionych, zamiast w oparciu o § 9a zgodnie z Uchwałą Nr LXI/1605/22 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 24 listopada 2022 r. zmieniającej Uchwałę Nr LIV/1476/22 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 23 czerwca 2022 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia oraz mieszkaniach chronionych.

Zgodnie z art. 97 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach treningowych lub wspomaganych określone zostały Uchwałą Nr LIV/1476/22 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 23 czerwca 2022 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia oraz mieszkaniach chronionych, ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr LXI/1605/22 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 24 listopada 2022 r. Rozdział 5 (obejmujący § 7) Uchwały określa zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych, zaś Rozdział 7a (obejmujący § 9a) określa zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w Ośrodku Wsparcia dla osób w kryzysie.

3. W aktach skontrolowanych spraw brakowało dokumentu potwierdzającego odbiór decyzji Nr MOPS/ZOBU/DDPS/000038/2025 z dnia 30.01.2025 r. w sprawie nr 1 (U.T.) oraz Nr MOPS/ZOBU/DDPS/000370/2024 z dnia 5.07.2024 r. w sprawie nr 4 (K.B.).

Właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron. Przepisy art. 39 i następne k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

W odniesieniu do wyjaśnień złożonych w sprawie nr 1 (U.T.) należy zauważyć, że organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej¹¹. Decyzja procesowa jako akt podjęty, a następnie uzewnętrzniony przez jego wydanie, nabiera cech decyzji administracyjnej przez zakomunikowanie treści tego aktu stronie. Dopóki nie zostanie zakomunikowana stronie, dopóty jest aktem nie wywierającym żadnych dla strony skutków. Uzewnętrznienie decyzji w stosunku do strony stwarza nową sytuację procesową. Doręczenie lub ogłoszenie decyzji stanowi jej wprowadzenie do obrotu prawnego. Od tego dopiero momentu decyzja wiąże organ administracji publicznej i stronę.

Wysłanie decyzji do Strony po upływie niemal półtora miesiąca od jej sporządzenia (sporządzona 30.01.2025 r. wysłana 12.03.2025 r.) uniemożliwia Stronie zapoznanie się z rozstrzygnięciem organu i skorzystanie z prawa do złożenia odwołania. Doręczenie decyzji winno nastąpić niezwłocznie po jej wydaniu.

*„Data wydania (sporządzenia) decyzji zgodnie z art. 107 § 1 k.p.a. jest czynnością procesową wywołującą oznaczone, choć nie wszystkie skutki prawne. Doręczenie decyzji zgodnie z art. 110 KPA powoduje jej wejście do obrotu prawnego, rozpoczyna bieg terminu do wniesienia odwołania, złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, wniesienia skargi do sądu administracyjnego”.*¹²

¹¹ art. 110 k.p.a.

¹² postanowienie WSA w Białymstoku z dnia 12.12.2023 r., IISAB/Bk84/23

W sprawdzonych sprawach dotyczących udzielania pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono, że:

1. W niżej wymienionych sprawach rozpoczęto realizację wskazanych decyzji administracyjnych przed ich doręczeniem, tj.:
 - w sprawie nr 1 (A.G.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000033/2025 z dnia 3.03.2025 r. została nadana w dniu 14.03.2025 r., jej realizacja rozpoczęła się w dniu 3.03.2025 r.,
 - w sprawie nr 2 (M.J. – K.T. opiekun prawny) – decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000033/2024 z dnia 19.06.2024 r. została doręczona Stronie w dniu 15.07.2024 r., jej realizacja rozpoczęła się w dniu 24.06.2024 r.
 - w sprawie nr 6 (K.G.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000054/2024 z dnia 31.10.2024 r. została doręczona Stronie w dniu 13.11.2024 r., jej realizacja rozpoczęła się w dniu 4.11.2024 r.,
 - w sprawie nr 7 (K.W.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000055/2024 z dnia 31.10.2024 r. została doręczona Stronie w dniu 12.11.2024 r., jej realizacja rozpoczęła się w dniu 4.11.2024 r.,
 - w sprawie nr 8 (S.Ś.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000037/2024 z dnia 11.07.2024 r., awizowana w dniu 19.07.2024 r., jej realizacja rozpoczęła się w dniu 15.07.2024 r.,
 - w sprawie nr 10 (M.P.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000056/2024 z dnia 8.11.2024 r. awizowana w dniu 2.12.2024 r., jej realizacja rozpoczęła się w dniu 12.11.2024 r.
2. W niżej wymienionych sprawach rozpoczęto realizację wskazanych decyzji administracyjnych przed ich wydaniem, tj.:
 - w sprawie nr 1 (A.G.) – realizację decyzji MOPS/DUOO/USŁOP/000014/2024 z dnia 18.04.2024 r. rozpoczęto w dniu 2.04.2024 r., a decyzji MOPS/DUOO/USŁPS/000006/2025 z dnia 9.01.2025 r. w dniu 2.01.2025 r.;
 - w sprawie nr 2 (M.J. – K.T. opiekun prawny) – realizację decyzji MOPS/DUOO/USŁPS/000020/2025 z dnia 24.01.2025 r. rozpoczęto w dniu 2.01.2025 r.;
 - w sprawie nr 3 (J.S.) – realizację decyzji MOPS/DUOO/USŁPS/000003/2025 z dnia 7.01.2025 r. rozpoczęto w dniu 2.01.2025 r.;
 - w sprawie nr 4 (A.W.) – realizację decyzji MOPS/DUOO/USŁPS/000045/2024 z dnia 4.10.2024 r. rozpoczęto w dniu 1.10.2024 r., a decyzji MOPS/DUOO/USŁPS/000018/2025 z dnia 10.01.2025 r. w dniu 2.01.2025 r.;
 - w sprawie nr 5 (B.K.-P.) – realizację decyzji MOPS/DUOO/USŁPS/000022/2025 z dnia 27.01.2025 r. rozpoczęto w dniu 2.01.2025 r.;
 - w sprawie nr 6 (K.G.) – realizację decyzji MOPS/DUOO/USŁPS/000009/2024 z dnia 12.02.2024 r. rozpoczęto w dniu 1.02.2024 r., a decyzji MOPS/DUOO/USŁPS/000015/2025 z dnia 10.01.2025 r. w dniu 2.01.2025 r.;
 - w sprawie nr 7 (K.W.) – realizację decyzji MOPS/DUOO/USŁPS/000013/2025 z dnia 10.01.2025 r. rozpoczęto w dniu 2.01.2025 r.;
 - w sprawie nr 9 (D.B.) – realizację decyzji MOPS/DUOO/USŁPS/000027/2025 z dnia 6.02.2025 r. rozpoczęto w dniu 27.01.2025 r.;
 - w sprawie nr 11 (Sz.K.) – realizację decyzji MOPS/DUOO/USŁPS/000001/2024 z dnia 3.01.2024 r. rozpoczęto w dniu 2.01.2024 r., decyzji MOPS/DUOO/USŁPS/000049/2024 z dnia 9.10.2024 r. w dniu 1.10.2024 r., a decyzji MOPS/DUOO/USŁPS/000017/2025 z dnia 10.01.2025 r. w dniu 2.01.2025 r.;
 - w sprawie nr 12 (P.W.) – realizację decyzji MOPS/DUOO/USŁPS/000059/2024 z dnia 28.11.2024 r. rozpoczęto w dniu 1.11.2024 r.;
 - w sprawie nr 13 (M.P.) – realizację decyzji MOPS/DUOO/USŁPS/000025/2025 z dnia 28.01.2025 r. rozpoczęto w dniu 2.01.2025 r.;

- w sprawie nr 15 (Z.L.) – realizację decyzji MOPS/DUOO/USŁPS/000021/2025 z dnia 20.01.2025 r. rozpoczęto w dniu 1.01.2025 r.

3. W niżej wymienionych sprawach decyzje administracyjne dotyczące specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi nie zostały nadane niezwłocznie po ich wydaniu, tj.:

- w sprawie nr 1 (A.G.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000007/2024 z dnia 5.02.2024 r. została nadana dopiero w dniu 15.02.2024 r., a decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000030/2025 z dnia 24.02.2025 r. dopiero w dniu 11.03.2025 r.;
- w sprawie nr 2 (M.J. – K.T. opiekun prawny) – decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000060/2024 z dnia 12.12.2024 r. została nadana dopiero w dniu 27.12.2024 r.;
- w sprawie nr 5 (B.K.-P.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000015/2024 z dnia 24.04.2024 r. została nadana dopiero w dniu 7.05.2024 r.;
- w sprawie nr 6 (K.G.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000035/2025 z dnia 3.03.2025 r. została nadana dopiero w dniu 18.03.2025 r.;
- w sprawie nr 7 (K.W.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000008/2024 z dnia 2.02.2024 r. została nadana dopiero w dniu 15.02.2024 r.;
- w sprawie nr 12 (P.W.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000059/2024 z dnia 28.11.2024 r. została nadana dopiero w dniu 10.12.2024 r.;
- w sprawie nr 13 (M.P.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000047/2024 z dnia 16.10.2024 r. została nadana dopiero w dniu 24.10.2024 r., a decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000025/2025 z dnia 28.01.2025 r. dopiero w dniu 11.02.2025 r.;
- w sprawie nr 14 (M.K. – D.W. opiekun prawny) – decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000019/2024 z dnia 23.04.2024 r. została nadana dopiero w dniu 7.05.2024 r., decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000018/2024 z dnia 23.04.2024 r. została nadana dopiero w dniu 7.05.2024 r., a decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000012/2025 z dnia 10.01.2025 r. dopiero w dniu 21.01.2025 r.

W odniesieniu do wszystkich trzech wyżej opisanych nieprawidłowości, analogicznie jak w sprawach usług opiekuńczych i usług sąsiedzkich, wskazać należy, że decyzja administracyjna, aby weszła do obrotu prawnego musi zostać doręczona stronie lub ogłoszona stronie. Decyzja niedoręczona i nieogłoszona traktowana jest jako akt pozorny, który nie leży w sferze prawa i nie wywołuje żadnych skutków prawnych. Tym samym nie może być przedmiotem odwołania ani wniosku, np. o jej uzupełnienie lub też sprostowanie. Nie wiąże żadnej ze stron postępowania administracyjnego. Dlatego też znaczącym jest, aby była doręczona stronie niezwłocznie po jej wydaniu i przed terminem, albo najpóźniej w dniu terminu (przy nadaniu jej rygoru natychmiastowej wykonalności) zdarzenia, w odniesieniu, do którego stanowi o prawach i obowiązkach strony. Wyjątkiem od tej zasady może być sytuacja, w której szczególne przepisy prawa dopuszczają taką możliwość. Kwestie doręczenia i odbioru decyzji regulują przepisy art. 39 i następne k.p.a., które nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące.

Zaznaczyć należy również, że właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Ponadto zgodnie z treścią art. 110 § 1. k.p.a. organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej.

4. W niżej wymienionych sprawach w rozstrzygnięciu decyzji administracyjnej nie orzekano o wskaźniku odpłatności i kwocie odpłatności wynikającej z § 4 ust. 3 i ust. 4 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych¹³ wskazywano tylko na obniżenie odpłatności dokonane w związku z § 6 ww. rozporządzenia. Powyższe dotyczy następujących spraw:

- nr 6 (K.G.) - decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000009/2024 z dnia 12.02.2024 r., MOPS/DUOO/USŁPS/000054/2024 z dnia 31.10.2024 r., MOPS/DUOO/USŁPS/000015/2025 z dnia 10.01.2025 r. oraz MOPS/DUOO/USŁPS/000035/2025 z dnia 3.03.2025 r.;
- nr 7 (K.W.) - decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000008/2024 z dnia 2.02.2024 r.;
- nr 12 (P.W.) – decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000011/2024 z dnia 28.02.2024 r.;
- nr 14 (M.K. – D.W. opiekun prawny) - decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000026/2024 z dnia 16.05.2024 r. oraz MOPS/DUOO/USŁPS/000027/2024 z dnia 16.05.2024 r.;
- nr 15 (Z.L.) - decyzja MOPS/DUOO/USŁPS/000017/2024 z dnia 25.04.2024 r., MOPS/DUOO/USŁPS/000038/2024 z dnia 30.07.2024 r. oraz MOPS/DUOO/USŁPS/000021/2025 z dnia 20.01.2025 r.

W odniesieniu do opisanej wyżej nieprawidłowości art. 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. rozstrzygnięcie, które jest jednym z najważniejszych składników decyzji administracyjnej. Wynika to z władczego charakteru aktu administracyjnego, który kształtuje prawa i obowiązki strony i musi w związku z tym być jednoznaczny, precyzyjny i zgodny z przepisami m.in. aktów wykonawczych, którymi są rozporządzenia. Obowiązek taki wynika z podstawowych zasad postępowania administracyjnego, w tym z zasady praworządności (art. 6 k.p.a.), jak i zasady pogłębiania zaufania do organów państwa (art. 8 k.p.a.). Rozstrzygnięcie będące treścią decyzji winno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na stronę nałożone (np. w jakiej wysokości i skąd ta wysokość wynika) oraz ewentualnie jakie zwolnienia z obowiązków i w jakim zakresie zostały zastosowane. Służy temu chociażby wskazanie pełnego kosztu 1 godziny zegarowej specjalistycznej usługi opiekuńczej dla osób z zaburzeniami psychicznymi, od którego nalicza się faktyczną odpłatność strony oraz wskazanie wskaźnika odpłatności, które wynikają z § 4 ust. 3 i ust. 4 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. Tylko, bowiem spełnienie powyższej przesłanki może zostać potraktowane jako należyte zrealizowanie przez organ (podmiot wydający decyzję) normy art. 8 k.p.a.

Analogicznie jak w sprawach usług opiekuńczych organ nadzoru nie kwestionuje zasadności zwolnienia częściowego lub całkowitego Strony z ponoszenia odpłatności, ale stoi na stanowisku, że w rozstrzygnięciu decyzji administracyjnej należy orzekać o wysokości odpłatności wynikającej z § 4 ust. 3 i 4 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych, a dopiero po wskazaniu tej odpłatności orzekać o częściowym zwolnieniu z opłat. Ma to szczególne znaczenie dla zachowania przejrzystości rozstrzygnięcia decyzji administracyjnej w sytuacjach chociażby zmiany sytuacji dochodowej osoby/rodziny, czy też zmian przepisów prawa lub ustawowych kryteriów dochodowych.

W odniesieniu do wyjaśnień złożonych przez Dyrektora Ośrodka wskazać należy, że rozstrzygnięcia organu II instancji nie są przepisami prawa powszechnie obowiązującego. Dotyczą i rozstrzygają w indywidualnych, konkretnych sprawach, w odniesieniu do udokumentowanych w toku prowadzonego w nich postępowania administracyjnego okoliczności i udowodnionych faktów.

¹³ t. j. z 2024 r. poz. 816, dalej „rozporządzenie w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych” lub „rozporządzenie w sprawie suo”.

5. W skontrolowanej sprawie nr 7 (K.W.) nie sporządzono aktualizacji do rodzinnego wywiadu środowiskowego (część IV) z dnia 2.01.2024 r. na podstawie, którego wydano w dniu 2.02.2024 r. decyzję MOPS/DUOO/USŁPS/000008/2024. W aktach sprawy brak było aktualizacji wywiadu, z wpisem odnoszącym się do tej formy pomocy.

Artykuł 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej wskazuje, że w przypadku ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej po raz kolejny, a także gdy nastąpiła zmiana danych zawartych w wywiadzie, sporządza się aktualizację wywiadu. W przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację sporządza się, mimo braku zmiany danych, nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, a w przypadku osób przebywających w domach pomocy społecznej oraz w ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi - nie rzadziej, niż co 12 miesięcy.

W zakresie sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego stwierdzono, że:

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach dotyczących dożywiania dzieci w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”, przyznawano pomoc w formie „zasiłku celowego - świadczenia pieniężnego na zakup posiłku dla dziecka (...)” Biorąc pod uwagę, że w wielu z tych spraw jedną decyzją przyznawano pomoc w tej formie dla kilkorga dzieci z rodziny, rzeczywista liczba dzieci objętych programem w formie zasiłku celowego winna być większa niż liczba skontrolowanych spraw. Natomiast ze Sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” za 2024 r., Działu I. Informacje ogółem, w wierszu 4, kolumnach 4 i 6, wynika, że w całym 2024 roku rzeczywista liczba dzieci objętych programem w postaci zasiłku celowego wyniosła tylko 11 dzieci, w tym 3 dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej oraz 8 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej. Zachodzi zatem rozbieżność pomiędzy danymi przedstawionymi w sprawozdaniu, a faktyczną liczbą dzieci objętych w 2024 r. pomocą w formie zasiłków celowych finansowanych w ramach programu dożywiania.

W odniesieniu do wyżej wymienionych nieprawidłowości stwierdzić należy, że dane zawarte w sprawozdaniu nie są spójne ze stanem faktycznym. Sprawozdawczość przekazywana do Wojewody powinna być sporządzana w sposób staranny i rzetelny. W sprawozdaniu winny być wykazywane dane zgodne ze stanem faktycznym (art. 18 ust. 1 pkt 10 ustawy o pomocy społecznej).

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nierzetelne sporządzanie kontraktów socjalnych w sprawach dotyczących pomocy w formie tymczasowego schronienia.
2. Nieterminowe sporządzenie oceny realizacji działań określonych w kontrakcie socjalnym oraz nieterminowe dokonanie oceny realizacji zmian wprowadzonych do kontraktu socjalnego w sprawach dotyczących pomocy w formie tymczasowego schronienia.
3. Nieterminowe dostarczanie kopii decyzji administracyjnych potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej do Narodowego Funduszu Zdrowia.
4. Rozpoczęcie realizacji decyzji administracyjnej przed jej wydaniem, przed jej doręczeniem oraz brak niezwłocznego nadania decyzji w sprawach dotyczących usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz rozpoczęcie realizacji decyzji administracyjnej

przed jej wydaniem w sprawach usług sąsiedzkich.

5. Nierzetelne sporządzanie decyzji administracyjnych dot. kierowania i ustalania odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia dla osób w kryzysie - błędne sformułowanie podstawy prawnej i uzasadnienia.
6. Błędne ustalanie odpłatności za pobyt w ośrodku wsparcia dla osób w kryzysie.
7. Brak właściwego potwierdzania doręczenia decyzji administracyjnej lub wysyłanie decyzji Stronie postępowania po upływie niemal półtora miesiąca od jej sporządzenia w sprawach dot. osób przebywających w ośrodku wsparcia dla osób w kryzysie.
8. Nieprecyzyjne sformułowanie rozstrzygnięcia decyzji administracyjnych w sprawach usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
9. Brak sporządzenia aktualizacji wywiadu środowiskowego w sprawach usług opiekuńczych.
10. Błędne sporządzenie Sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” za 2024 r.
11. Brak posiadania kwalifikacji zawodowych, tj. specjalizacji z organizacji pomocy społecznej przez osobę zatrudnioną na stanowisku Kierownika Dziennego Domu Pomocy.

Na podstawie ustaleń kontroli, w celu poprawy realizacji kontrolowanych zadań należy:

1. Kontrakty socjalne sporządzać starannie i rzetelnie, zgodnie ze wzorem formularza stanowiącym załącznik do rozporządzenia w sprawie kontraktu socjalnego. Każdorazowo wypełniać wszystkie, konieczne do ustalonych okoliczności, mające zastosowanie w danej sprawie części druku.
Podstawa prawna: rozporządzenie w sprawie wzoru kontraktu socjalnego w związku z art. 75 § 1 k.p.a.
Termin wykonania: na bieżąco.
2. Oceny realizacji działań określonych w kontrakcie socjalnym oraz oceny realizacji zmian wprowadzonych do kontraktu socjalnego w sprawach dotyczących pomocy w formie schronienia dokonywać w terminie określonym w kontrakcie socjalnym lub ocenie kontraktu socjalnego.
Podstawa prawna: rozporządzenie w sprawie wzoru kontraktu socjalnego w związku z art. 75 § 1 k.p.a.
Termin wykonania: na bieżąco.
3. Kopie decyzji administracyjnych potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej dostarczać do Narodowego Funduszu Zdrowia w terminie 7 dni od dnia ich wydania.
Podstawa prawna: art. 54 ust. 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej.
Termin wykonania: na bieżąco.
4. Realizację decyzji administracyjnej rozpoczynać po jej doręczeniu/ogłoszeniu stronie.
Podstawa prawna: art. 110 § 1 k.p.a.
Termin wykonania: na bieżąco.
5. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. W decyzjach wskazywać aktualne i mające zastosowanie publikatory aktów prawnych z podaniem źródła jego publikacji oraz konkretnego artykułu, paragrafu czy punktu. Uzasadnienie decyzji formułować ze szczególną dbałością o rzetelne i prawidłowe przywoływanie w nim danych, tak aby były one zgodne z załączoną do akt sprawy dokumentacją. Wskazywać w nim fakty, które organ uznał za udowodnione, dowody na których się oparł oraz przyczyny z powodu, których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej (...).

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 4, pkt 5, pkt 6 k.p.a.

Termin wykonania: na bieżąco.

6. Odpłatność za pobyt w ośrodku wsparcia dla osób w kryzysie ustalać zgodnie z obowiązującą Uchwałą Rady Miejskiej Wrocławia w przedmiotowym zakresie.

Podstawa prawna: art. 97 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej w związku z § 9a Uchwały Nr LIV/1476/22 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 23 czerwca 2022 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia oraz mieszkaniach chronionych, ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr LXI/1605/22 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 24 listopada 2022 r.

Termin wykonania: na bieżąco.

7. Decyzje administracyjne w sprawach pomocy społecznej doręczać Stronom postępowania niezwłocznie po ich wydaniu, za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy, a gdy działa przez przedstawiciela - temu przedstawicielowi. W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej lub przez pracowników, dopilnować, aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Podstawa prawna: art. 39 – art. 49 b k.p.a.

Termin wykonania: na bieżąco.

8. Rozstrzygnięcie decyzji administracyjnej formułować w sposób jasny i zrozumiały, tak aby nie powodowało nieścisłości i możliwości różnej interpretacji. Ma ono wyrażać rezultat stosowania normy prawa materialnego do konkretnego wypadku, w kontekście konkretnych okoliczności faktycznych i materiału dowodowego. Winno odzwierciedlać i być zgodne z normami prawa powszechnie obowiązującego, w tym aktami wykonawczymi i aktami prawa miejscowego. Powinno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane, jakie obowiązki (kwotowe, procentowe) zostały na Stronę nałożone i z czego wynikają oraz ewentualnie jakie i w jakim zakresie zwolnienia/ulgi zostały zastosowane.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a w związku z § 4 Uchwały nr XXXI/687/12 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 13 września 2012 r. (ze zm.) w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków i częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz § 4 ust. 3 i ust. 4 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Termin wykonania: na bieżąco.

9. Aktualizacje wywiadu środowiskowego u osób korzystających ze stałych form pomocy, w tym z usług opiekuńczych sporządzać w terminie nie dłuższym jak 6 miesięcy.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

Termin wykonania: na bieżąco.

10. Sprawozdawczość przekazywaną do Wojewody sporządzać rzetelnie z uwzględnieniem danych liczbowych dotyczących rzeczywistej liczby przyznanych w danym okresie sprawozdawczym świadczeń oraz realizowanych zadań.

Podstawa prawna: art. 18 ust. 1 pkt 10 ustawy o pomocy społecznej.

Termin wykonania: na bieżąco.

11. Na stanowisku kierownika Dziennego Domu Pomocy zatrudniać osobę posiadającą wymagany 3 letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Podstawa prawna: art. 122 ust. 1 w związku z art. 6 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej.

Termin wykonania: na bieżąco.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz przesłano do Dyrektora jednostki kontrolowanej, drugi do Prezydenta Wrocławia, trzeci włączono do akt kontroli.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Ewa Olenińcz
Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Prezydent Wrocławia

2. a/a

KIEROWNIK GĘSZCZYN
Oddziału Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
Ewelina Zygmunt

